

Samgongan ósamd á barnaansing-arøkinum

Tjóðveldisumboðini Finnur Helmsdal og Anita á Fríðriksmørk halda, at landsstýrið hevur brotið avtaluna við kommunurnar og at fleiri pengar skulu jústast til barnaansing

RIGMOR DAM

Partar av samgonguni eru samdir um, at fleiri pengar áttu at verið játtaðir á figgjarglógini til barnaansing. Ur tjóðveldisflokkunum eru lógtingslimirnir Finnur Helmsdal og Anita á Fríðriksmørk til reiðar at taka málið upp í samgonguni, og í síðsta enda at atkvøða fyri einum uppskoti frá andstøðuni um at hækka upphæddina.

Anita á Fríðriksmørk sigur við Sosialin, at hon heldur, at ein loysn hjá samgonguni kundi verið, at minka ætlaða hækkingina í barnafrádráttinum. Í hesum málið er skotið upp, at hækkað barnafrádráttin til 4000,- kr. árliga, ella tilsamans 11 mill. kr. árliga. Anita á Fríðriksmørk sigur, at av hesi upphædd hevði borið til at tikið 5 mill. til barnaansing, tí so koma pengarnir veruliga teimum til góðar, sum hava tørv á teimum.

Avtalubrot

Undir orðaskiftinum í tinginum vóru fleiri tingmenn ónógdir við svarið frá Helenu Dam á Neystabø til Kristian Magnusen um barnaansing. Millum annað segði Finnur Helmsdal, at tað sum landsstýrið nú hevur gjørt, líkast avtalubroti. Tí í lógini um barnafor-sorg frá 1997 stendur greitt, at fyri at kunna nøkta tørvina á barnaansing, er neyðugt at útreiðslubýtið millum land og kommunu verður broytt soleiðis, at kommunuparturin hækkað úr 30% til 35%, og at landskassans partur ið hækkað tilsvarandi. Spardi peningurin skuldi koma kommununum til góðar. Eisini segði hann, at við avtaluni frá 1997 um útreiðslubýtið spardi landið 5 mill. bæði í 1998 og 1999, soleiðis at samlaða sparingin bleiv tilsamans 10 mill. kr. Tí skuldi man trúð, at fyri 1999 var tað rættast at kommunurnar fingju tað, sum tær høvdu roknað

við. Finnur Helmsdal metti tiskil, at kommunurnar eru farnar undir at økja um talið á plássum, undir skeivum fyrirreyt-um.

Tað eydnaðist ikki at fáa eina viðmerking frá Finni Helmsdal áðrenn blaðið fór til prentingar í gjár, men sum skilt á útvarpinum hóskvøldið, ætla hann at taka hetta málið upp í samgonguni. Um samgongan ikki ætla at gera nakað við tað, sigur hann, - so kann tað verða, at man tekur undir við einum uppskoti sum, andstøðan leggur fram, um at hækka upphæddina. Tí eg haldi at hetta málið er so álvarsligt, og hetta líkast rættiliga nógv einum avtalubroti.

Uppskotið

Andstøðutínglimirnir, Kristian Magnusen úr javnaðarflokkinum og Heðin Mortensen úr sambandsflokkinum, ætla seta fram uppskotið í Løgtinginum um at seta fleiri pengar av til barnaansing. Teir fara at skjóta upp at seta uml. 5 mill. eyka av á figgjarglógini. Hesin peningur skal nýtast til at játta tær 12 umsóknirnar um nýggj ansingarplass, sum leggja í landsstýrinum. Kristian Magnusen og Heðin Mortensen fara tí sum skjótast at kanna, um nakar vilji er til at broyta upphæddina á figgjarglógarskipanini, annaðhvørt í figgjarglógarskipanini ella í Løgtinginum, og hvussu hetta skal gerast. Kristian Magnusen sigur, at hetta uppskotið ikki verður ein útreiðsla hjá landinum, tí meginparturin fer til at lóna fólki, sum gjalda skatt og avgjöld. So tað verður eisini ein inntøka hjá samfelagnum.

Eisini ívast hann í, um landsstýrið hevur heimild at nokta kommununum pengar, sambært barnafor-sorgarlógini.

- Tað mugu eisini fylgja skyldur við, tá ið landsstýrið hevur mynduleika til at góðkenna og at játta sín part, sigur hann.

Havnar Kommuna alla ábyrgdina næsta ár

- Nú fáa kommunurnar alla ábyrgdina av barnaansingini. Í fyrstu atløgu verður Tórshavnar Kommunu helst skipað sum eina royndarkommunu

ÁKI BERTHOLDSEN

Nú skulu kommunur sjálvar hava alla ábyrgdina av barnaansingini.

Og tað er eitt mál, sum ætlanin er at avgreiða skjótt. Longu mánaðagin verður fundur ímillum landsstýrið og Tórshavnar Kommunu um málið og ætlanin er at røkka einum úrsliti longu í góðari tíð komandi ár.

Helena Dam á Neystabø, landsstýrismaður í almanna- og heilsumálum sigur, at vit mugu koma burtúr teirri ógreiðu støðu, sum nú er, og sum bara fórir ósemjur og skuldsættingar við sær, tá ið tað ikki gongur eftir vild.

Og hon er eisini sinnad at gera nakað við tað sum skjótast.

Røringur í

Nú er rættiligur røringur komin í málið viðvíkjandi barnaansing.

Seinastu dagarnar hevur ein sannur orðadráttur verið ímillum kommunurnar og landsstýrið um barnaansingina, tí kommunurnar hava hildið, at landsstýrið raðfestir barnaansingina ov aftirliga og setir ov lítið av pengum av til endamálið.

Hinvegin sigur landsstýrið, at tað er ikki umstøður til at seta meiri av til endamálið, enn tað er gjørt.

Fyrr var tað so, at landið betalti 40% av barnaansing-

ini, kommunurnar 30% og foreldrin 30%.

Men fyri 1998 og 1999 gjørdur landsstýrið og kommunurnar eina neyðsemju um, at parturin hjá landinum skuldi lækka úr 40% niður 35% og parturin hjá kommununum skuldi hækka úr 30% upp í 35%.

Sostatt kundi landsstýrið figgja væl fleiri ansingarplassar fyri somu upphædd og ætlanin var, at hetta skuldi nøkta tørvina á barnaansing.

- Tí loypti tað øði í kommunurnar, tá ið figgjarglógin fyri komandi ár varð lögð fram og landsstýrið bara setir 1,5 millión av til barnansing.

Hetta er ikki meiri enn figging til 50 dagstovnarpláss av teimum 235, sum kommunurnar hava søkt um.

Avleiðingin av hesum

var, at kommunurnar skuldsætti landsstýrismannin fyri avtalubrot og fyri at hava lampað kommunurnar til at ganga við til eina semju.

Longu komandi ár

Helena Dam á Neystabø, landsstýrismaður í kommunumálum, sigur, at vit mugu sleppa burtúr hesi ógreiðu støðu sum nú er, har ið fleiri stovnar hava ábyrgdina av barnaansing, tí tað fórir bara til sínámillum skuldsættingar um líkt og ólíkt tá ið tað ikki gongur eftir vild.

Tað er greiðari fyri allar partar, um ábyrgdin og avgerðarrætturin verður lagdur á eitt stað, sigur hon.

Hon sigur, at tað hevur verið frammi fyri um at leggja barnaansingina út til kommunurnar at umsita.

Og hesum tekur hon undir við og fer at arbeiða fyri. Ein fundur hevur fyrr verið ímillum Tórshavnar Kommunu og landsstýrið um málið.

Men nú er ætlanin at taka arbeiðið upp aftur avlvara og fundur verður aftur longu mánaðagin.

- Eg vil sleppa burtúr hesi skipanini sum nú er, at partarnir binda hvønn annan, og bara skylda uppá hvønn annan, tá ið tað ikki gongur eftir vild, sigur Helena Dam á Neystabø.

Hon heldur, at tað er nógv greiðari fyri allar partar av savna ábyrgdina á einum stað.

Hon sigur, at hon dugir ikki at siga, nær kommunurnar fáa barnaansingina at umsita einsamall.

Men eftir hvat skilt, kann tað koma uppá tal at gera Tórshavnar Kommunu til eina royndarkommunu í fyrstu atløgu, og so at lata restina av landinum biða.

- Meta vit, at vit eiga at gera Tórshavnar Kommunu til eina royndarkommunu, fyri at kunna eftir, hvussu hetta riggar, so gera vit tað í fyrstu atløgu, og so gera

vit eina heildarloysn aftaná.

Hon sigur, at hon miðjar eftir, at samráðingarnar ímillum Havnina og landsstýrið skulu ganga skjótt.

- Eg mið eftir, at tað skal verða greitt longu komandi ár, í góðari tíð, áðrenn næsta figgjarglóg er litið ov langt út, so at kommunan fær fyrirreika seg tá í næsta figgjarglóg skal gerast, sigur Landsstýrismaðurin.

Blokkur ella skattur

- Helena Dam á Neystabø veit heldur ikki, hvussu tað kann lata seg gera og, hvussu kommunurnar skulu gerast færri fyri at figgja barnaansingina.

- Tað vildi verið skeivt at sett seg á eina ávísa loysn nú.

- Tað mugu samráðingarnar vísa, men ymsir møguleikar eru.

- Kommunurnar kunnu fáa ein blokk frá landinum, ella skatturin kann verða byttur øðrvísi ímillum kommunurnar og landið.

Men at byta skattin øðrvísi ímillum land og kommunur er kanska eitt størri mál, sum eigur at biða til allar tann nýggi, kommunali bygdurin er liðugur.

- Men hinvegin haldi eg, at allir partar eru sinnadir til at fáa greiðar linjur í barnaansingini, áðrenn tann tann kommunala heildarloysnin er sett í verk, leggur hon afturat.

Hetta er láturligt

Ongantið betri um tað gongur skjótt at fáa ábyrgdina av barnaansingini yvir á kommunurnar. Tí tað sum fer fram nú er láturligt, sigur Leivur Hansen

ÁKI BERTHOLDSEN

- Tað sum fer fram nú er láturligt, 150 milliónir til barnaansingina loysir onki.

Leivur Hansen, býráðsformaður í Havn sigur, at hann fegnast um at gongd nú aftur kemur á arbeiðið at gera barnaansing til eitt kommunalt mál burturav.

- Og ongantið betri um tað gongur skjótt, leggur hann afturat.

Sum greitt frá í greinini omanfyri, ætla Helena Dam á Neystabø, at avgreiða málið heilt skjótt, so at kommunurnar kunnu taka ábyrgdina av barnaansingini á seg sum skjótast.

- Hon heldur, at tað kann koma uppá tal at gera Havnar Kommunu til eina royndarkommunu longu komandi ár, so at tað fæst at vita, hvussu ein slík skipan virkar.

Taka arbeiðið upp aftur
Leivur Hansen borgarstjóri

í Havn fegnast um ætlanina.

- Hetta er tað, sum vit hava tosað um leingi nú.

Hann sigur, at longu undir seinasta landsstýrinum varð farið undir arbeiðið at gera barnaansingina kommunala burturav.

- Men so tók so nógvur ófriður seg upp í politikk, sum kom í hæddina, tá ið lógtingsval varð útskrivað úr úrtíð.

- Avleiðingin var, at arbeiðið at gera barnaansingina kommunala, stóðaði upp.

Borgarstjórin í Havn sigur, at tá varð ein arbeiðsbólkur settur við umboðum fyri landsstýrið, almanna-stovuna og býráðið, sum skuldi lýsa málið.

Hann sigur, at hugsar sær til, at tann arbeiðsbólkurin verður biðin um at taka arbeiðið upp aftur.

Eftir gamla býtinum

Leivur Hansen sigur visir á, at avtalan um at hækka partin hjá landsstýrinum úr

40% niður í 35% og at hækka partin hjá kommununum úr 30% upp í 35% í 1998 og 1999, skal heilt avgjort metast sum ein kreppuloysn.

- Skulu kommunurnar yvirtaka barnaansingina má tað tí verða eftir teirri gomlu skipanini, so at landið betali 40% og kommunurnar 30%.

Hann sigur, at talan má so verða um, at landið rindar kommununum fyri barnaansingina eftir einari ella aðrari skipan.

Hann heldur, at mest sannlíkt er, at talan verður um ein blokk úr landskassanum til kommunurnar.

Ein annar máti er, at byta skattainntøkurnar øðrvísi ímillum landið og kommunurnar.

Men hann ívast í, um tað letur seg gera ímeðan talan er um eina royndarætlan, áðrenn tann endaliga loysnin er funnin.

Annars setir býráðsfor-

Tað gleðir meg at gongd kemur á málið nú, og ongantið betri um tað gongur skjótt, sigur Leivur Hansen

maðurin í Havn sít álit á, at tingmenn tanna um endan og hækka játanina á komandi figgjarglógini.

- At seta 1,5 millión av til barnaansing um alt landið sum landsstýrið ætla, er heilt láturligt, tí tað loysir ikki tann mest átrókandi tørv, sigur hann.